

Grâne Antice - Limete

Автор(и): Растителна защита
Дата: 24.11.2014 Брой: 11/2014

În ultimii 10–15 ani, în legătură cu schimbările serioase survenite în agricultura bulgară, interesul pentru alac – o cultură cerealiară străveche – a crescut în rândul unui număr de proprietari privați de terenuri și fermieri din diferite regiuni ale țării. Pe lângă publicațiile agricole de specialitate, acesta a fost discutat și în emisiuni la radioul și televiziunea bulgărească, punând adesea întrebarea de ce alacul nu mai este cultivat în Bulgaria?

În 2002, a fost elaborat un proiect pilot de investiții destul de serios pentru Bulgaria – Bulfaro pentru cultivarea grâului ecologic curat al vechii soiului Farro cu achiziție garantată pe piețele din UE și SUA. Proiectul a fost prezentat de "Nord Shipping" Ltd. Ruse, Bulgaria, în comun cu Programul American de Investiții pentru Bulgaria – California, SUA și Institutul pentru Culturi Cerealiere - Roma, Italia. Cu toate acestea, acest excelent proiect, din motive necunoscute nouă, nu a funcționat.

Conform clasificării savantului rus K. A. Flaksberger din 1929, completată în 1935, există următoarele specii de alac: alacul sălbatic (cu un bob) – *Triticum aegilopoides* Bal.(Link.) = *Tr. spontaneum* Flaksb., alacul sălbatic cu

două boabe - *Tr. dicocoides* Korn., alacul cultivat (cu un bob) – *Tr. monococcum* L., alacul cultivat cu două boabe – *Tr. dicoccum* Schubl. (Schrank).

În Europa Occidentală, în grupul alacului este inclusă și grâul hexaploid spelt – *Tr. spelta* L.

Alacul (*Tr. monococcum* L.). Spicele acestui alac sunt mici până la mijlocii. Spicul are o rahisă fragilă și se desface în spiculețe la maturitate. De obicei, fiecare spiculeț conține un bob.

Alacul este o plantă mică care aproape nu se culcă. Sunt răspândite forme nepretențioase la căldură și cu rezistență ridicată la secetă. Se remarcă prin rezistență ridicată la boli fungice, motiv pentru care renumitul genetician rus Nikolai Vavilov a definit *Tr. monococcum* ca un acumulator de imunitate complexă.

Datorită productivității scăzute, treieratului dificil și spicului fragil, nu prezintă interes pentru producție.

Aici vor fi prezentate unele rezultate din testarea alacului la Sereala "Sadovo". În primul an, semănatul s-a făcut încrucișat în două direcții la sfârșitul lui octombrie cu o rată de semănat de 20 -25 kg/decariu. Semințele nu au fost tratate. Nu s-a aplicat fertilizare sau stropire cu erbicide, fungicide și insecticide. A fost crescută o cultură foarte sănătoasă pe 40 de decarii, din care s-a obținut un randament mediu de 217 kg/decariu.

În 2012, la Sereala "Sadovo" s-au obținut următoarele randamente în probe demonstrative: satul Paskalevo, regiunea Dobrich – 100 kg/decariu, satul Ovcea Mogila, regiunea Veliko Tărnovo – 108 kg/decariu, satul Okop, regiunea Iambol – 123 kg/decariu, satul Dobrich, regiunea Elhovo – 300 kg/decariu, satul Țeretelevo, regiunea Plovdiv - 277 kg/decariu și orașul Opaka, regiunea Tărgoviște – 390 kg/decariu. Randamentul mediu din cele 6 probe este de 216,3 kg/decariu.

Bobul se caracterizează prin următorii indicatori: masa a 1000 de boabe - 31,86 până la 32,52 g, masa hectolitrică – 45,6 până la 59,8 kg și conținutul de gluten umed - 16,0 %.

Într-o altă serie de trei probe, s-au înregistrat următoarele rezultate: Sereala "Sadovo" - 200 kg/decariu, satul Kăncevo, regiunea Kazanlâk – 118 kg/decariu, iar cel mai mic randament s-a obținut în satul Panicerevo - 54 kg/decariu. Randamentul mediu din aceste trei probe este de 124 kg/decariu.

Alacul cu două boabe (*Tr. dicoccum* Schrank) este o specie către care geneticienii și amelioratorii arată un mare interes datorită polimorfismului său larg, vitalității și imunității ridicate și, în special, nepretențiozității sale față de condițiile de cultivare. Se caracterizează prin bună precocitate. Au fost identificate chiar și probe ultra-timpurii. O însușire importantă este rezistența la boli – rugină și făinare. Astfel, soiul indian Khapli este o sursă de imunitate la rugină tulpinii. Alacul cu două boabe se remarcă prin rezistență ridicată la tăciunea neagră. Nu este atacat de gărgărița tulpinii grâului. Mai mult, are un conținut ridicat de proteine în bob, ajungând până la 23,9 %, iar unele probe posedă și rezistență ridicată la secetă.

Spicele acestui alac sunt dese, vederea lor laterală fiind mai largă decât cea frontală. Spiculețul conține de obicei două boabe. Este folosit pentru alimentație și furaje. În ceea ce privește densitatea, spicul este apropiat de grâul dur, dar este mult mai îngust. Datorită calităților sale valoroase, alacul cu două boabe prezintă un interes definit pentru ameliorarea grâului. Există în lume o serie de soiuri ale acestei specii, soiurile Vernal și Khapli fiind deosebit de interesante.

Cel mai cunoscut soi din grupul alacului cu două boabe este Farro – de la faraon, deoarece se crede că în antichitate faraonii mâncau acest grâu și în timpul Imperiului Roman, acesta era alimentul principal al soldaților romani. Caracteristic acestui grâu este că este cultivat ca o specie semi-primitivă, semi-sălbatică, ceea ce îl face extrem de rezistent la tot felul de boli și dăunători, secetă, frig, ploi etc. Natura a perfecționat această specie pentru a supraviețui. Datorită rezistenței sale, tratamentul cu erbicide nu este necesar. Sistemul radicular al Farro este mult mai puternic decât cel al grâului comun. Datorită acestui fapt, Farro absoarbe mult mai mulți nutrienți și umiditate din sol și nu necesită fertilizare. Datorită rezistenței și vitalității sale, Farro poate prospera pe terenuri nepretențioase – terenuri nu deosebit de fertile și regiuni semimontane cu altitudinea de 1200 – 1400 m.

Datorită rezistenței la boli a Farro, rotația anuală a culturilor nu este necesară; de obicei se aplică următoarea schemă: trei ani de Farro, un an cu altă cultură și din nou trei ani de Farro. Grâul Farro este deosebit de popular în Italia și găsește o aplicație excepțional de largă în bucătăria tradițională italiană pentru prepararea supelor, pentru terciuri bogate în proteine, pentru producerea de fulgi de porumb și altele. Bobul este o alternativă bună la orez și alte cereale fierte. Este deosebit de potrivit pentru alimentele cerealiere pentru copii datorită conținutului ridicat de proteine.